

АНАЛИЗ НА ДАННИ ЗА КРИЗИТЕ С ХИДРОЛОЖКИ, ГЕОЛОЖКИ И АТМОСФЕРЕН ПРОИЗХОД НА ТЕРИТОРИЯТА НА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2010–2020 Г.

Ралица Берберова, Биляна Костова

Нов български университет, Департамент „Природни науки“

rberberova@nbu.bg

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

SES 2024
Twentieth International Scientific Conference
SPACE, ECOLOGY, SAFETY
22 – 25 October 2024, Sofia, Bulgaria

ЦЕЛ

Анализ на официални данни за настъпили кризи с хидроложки, геоложки и атмосферен произход по области в страната за периода от 2010 до 2020 г.

ОБЕКТ

Обект на проучване са данни за настъпили кризи, причинени от природни процеси и явления в България за периода 2010–2020 г., официално публикувани от НСИ.

МЕТОД

Данните са извлечени, допълнително систематизирани и обобщени, както следва:

1. Кризите, според причината за тяхната поява, са отнесени в следните основни групи:

- *Природни бедствия* – тук са отнесени свлачища; земетресения; наводнения; бури, торнадо, смерч, вихрушка; градушки; снежни бури, снегонавявания; залежавания; измръзвания; засушавания;
- *Пожари* – от всякакъв произход;
- *Аварии и катастрофи* – аварии, катастрофи с превозни средства;
- *Замърсявания* – химически замърсявания, с битови и опасни отпадъци и др.;
- *Други кризи с природен и антропогенен произход* – в тази група са включени кризи причинени, различни от посочените до момента, вкл. епидемии по хора и животни, каламитет.

2. Кризите, причинени от проявата на природни процеси и явления, са отнесени в три класификационни групи:

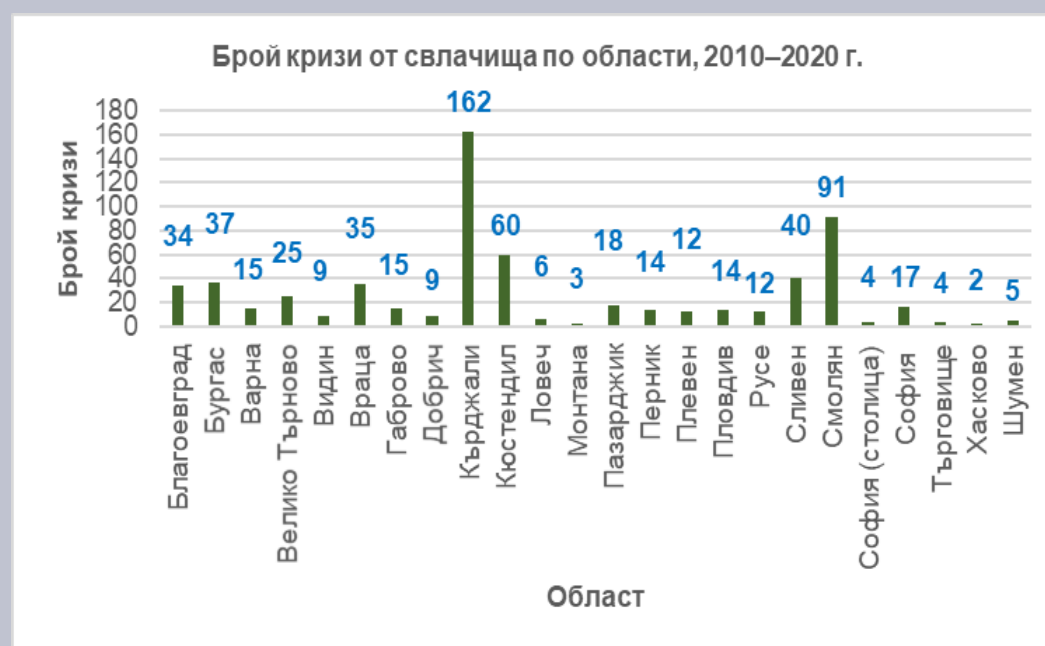
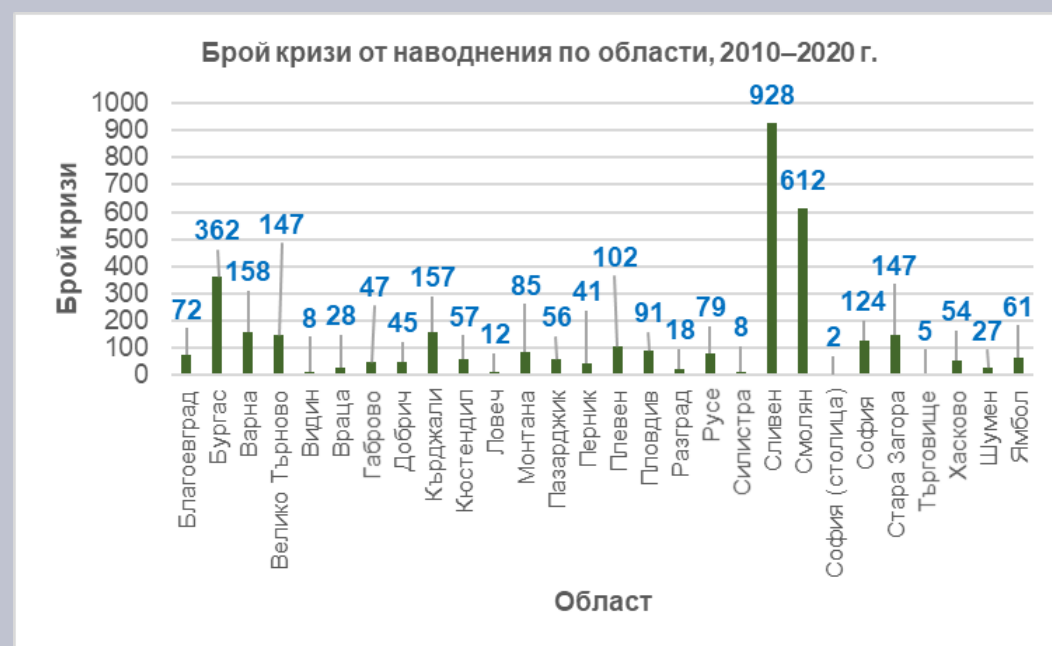
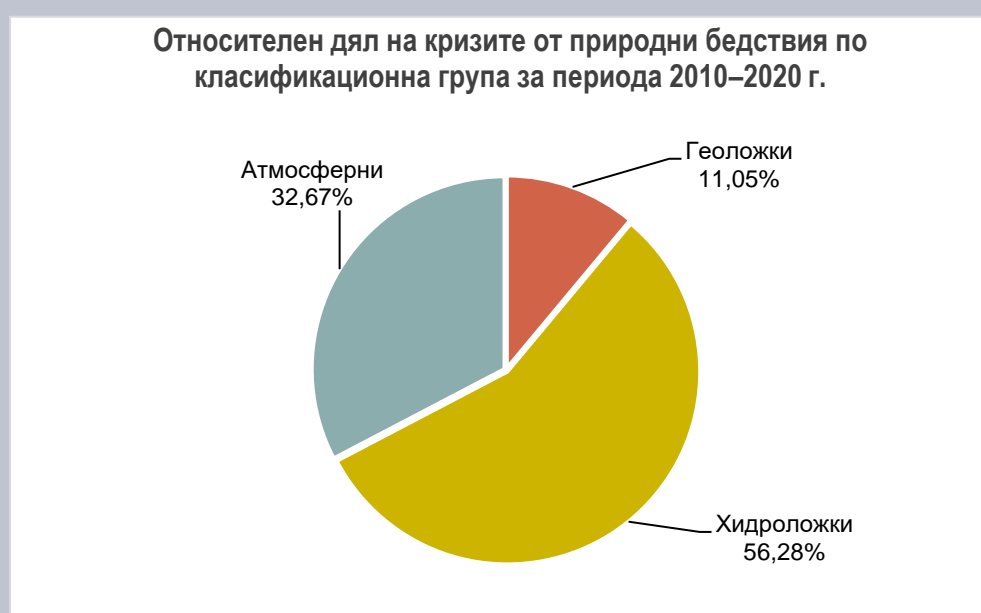
- *Хидроложки* – представени са единствено от наводненията;
- *Геоложки* – тук са отнесени свлачища и земетресения;
- *Атмосферни* – бури, торнадо, смерч, вихрушка, градушки, снежни бури, залежавания, засушавания.

Въпреки допълнителното систематизиране на кризите, възникват следните ограничения при работата с данните:

- не могат да бъдат разграничени възникналите и разпространили се по естествен път например, пожари и епидемии по хора и животни, причинили кризисна ситуация в даден район;
- не може да се проследи дали проявата на конкретен процес или явление, провокира една или повече кризисни ситуации. Трябва да се има предвид, че едно природно бедствие може да засегне няколко общини, което да доведе до повече от една регистрирана криза;
- не могат да бъдат проследени напълно връзките между отделни кризи с природен произход.

РЕЗУЛТАТИ

Съгласно официално публикуваните данни общият брой на кризите, които са настъпили в страната в периода 2010–2020 г., е 43634.

Заключение

Резултатите от обобщението и анализа на данните за възникнали кризи от хидроложки, геоложки и атмосферни процеси и явления в България за периода от 2010 до 2020 г. показват, че:

- Според статистическите данни природните процеси и явления заемат трето място като причина за появата на кризи в страната;
- Данните сочат, че най-голям дял от природните кризи заемат наводненията, но е установено, че част от тях са предизвикани от антропогенни причини, поради което този резултат трябва да се приеме с условности;
- Кризите с геоложки произход заемат най-малък дял, но не трябва да се подценяват, тъй като страната ни попада в сеизмичен район и има зони със свлачищна активност; областите с най-голям брой такива кризи попадат в райони с активни разломи и степен на сеизмична опасност над 7 по MSK, и съответно в райони със свлачищна опасност и активност;
- Непубликуването на данни за кризи, причинени от екстремални атмосферни процеси и явления по вид и област ограничава възможността за тяхното проследяване и анализ;
- Липсата на пълни данни по вид и по област ограничава търсенето на взаимовръзки между отделни кризисни събития.

БЛАГОДАРНОСТИ

Настоящата работа е осъществена в Лаборатория по природни бедствия и рискове и Лаборатория по геология към Бакалавърски факултет на Нов български университет.